

ликација, која отвара врата само за навлегување на скрибоманијата и дилетантизмот во науката, воопшто можела да се појави?!

Оставајќи ја настрана пресудната улога на авторот, врз кого паѓа целиот товар и одговорност за неговото дело, не може да се одрече ни големата функција на критиката, која, за жал, во нашата средина сè уште не нашла dostatно место под сонцето. А токму критиката може да биде единствениот ефикасен коректив и барање пред појавата на публикации со сомнителни вредности. Зашто,

ако критиката остане инертна спрема домашните публикации кои ја деградираат науката, тогаш се отвара широк простор за донесување несоодветни заклучоци за нивото на целата македонска историска наука. А што се однесува за авторот на „Македонските општествено-културни текови“, тој не само што не водел сметка за тоа ниво, туку очигледно немал многу високо мислење за културното ниво на средината во која требало да твори.

Александар СТОЈАНОВСКИ

ОДГОВОР НА КРИТИЧКИОТ ОСВРТ ОД ПАВЛЕ РАКОВСКИ НА ТРУДОТ „ЕГЕЈСКИ БУРИ“ НА ВАНГЕЛ АЈАНОВСКИ-ОЧЕ

Во списанието „Историја“, орган на Сојузот на историчарите на СР Македонија бр. 1/78 поместен е критички осврт од Павле Раковски под наслов „По повод излегувањето на „Егејски бури“ од Вангел Ајановски — Оче.

Приказот ќе ја одиграше својата улога ако аргументирано укажеше на евентуалните грешки што, од една или од друга причина, ги направил авторот на дојачниот труд. Оваа основна карактеристика му недостасува на критичкиот осврт на Павле Раковски на трудот „Егејски бури“ на Вангел Ајановски—Оче. Имено Павле Раковски не само што не укажува, туку прави крупни грешки, дезинформира и извлекува погрешни и тенденциозни заклучоци. Впрочем, Раковски не го прави тоа за првпат. Зошто така постапува, не е предмет на овој напис. Овде се задржуваме само на неговиот горенаведен осврт.

Павле Раковски со цел да го конфронтира Ајановски со целокупниот раководен актив на Народно-ослободителниот фронт (НОФ), односно раководниот кадар на национално-ослободителното движење на Македонците од Егејска Македонија од времето на Граѓанската војна во Грција, во почетокот на својот осврт неосновано и тенденциозно тврди дека Ајановски е тој што наводно го нападнал целиот раководен актив на НОФ поради тоа што активот ја потпишал резолуцијата на Комunistичката организација на Егејска Македонија (КОЕМ) против КПЈ од 20 јуни 1949 година. Меѓутоа Вистината е сосема поинаква. Ајановски остро ги критикува само оние раководители на НОФ — КОЕМ кои не само ја потпишаа, туку се произнесоа и

во пракса ја спроведоа спомената резолуција на КОЕМ¹

Павле Раковски внесува дезинформации и во врска со формирањето на Воденскиот македонски баталјон на ЕЛАС во јуни 1944 година. Според оригиналните сочувани документи од тоа време во врска со прашањето за формирање на Воденскиот македонски баталјон, како и за Костурско-леринскиот, се дискутирало во Македонското биро на КПГ, во штабот на Групата дивизии на ЕЛАС од Македонија, во ГШ на ЕЛАС, а конечна одлука за формирање на баталјонот донесе Политбиро на ЦК на КПГ. Задачата за формирање на баталјонот му беше доверена на Окружниот комитет на КПГ за Воденско, а нејзино практично реализирање му беше доверено на организациониот секретар на Окружниот комитет Цоцо Урдов и на активистот Коле Поп—Сермитчиев. Павле Раковски, како и некои други активисти, бил вклучен во акцијата како реонски активист на резервниот ЕЛАС, а не како член на реонскиот комитет на КПГ, како што тој тврди.

Со цел да ја минимизира револуционерната дејност на Ајановски, или да постигне некоја друга цел, подметнува и инсинуација дека Ајановски и Политич-

ката комисија на Македонија под Грција² се занимавале со некаква инвестителна, а не со организациона и политичка дејност. Кому служат такви многу сомнителни дезинформации што ги сервира Павле Раковски сосема е јасно — на оние што се ставија на страна на Информбирото.

Павле Раковски, со цел да ја оспори, односно омаловажи активността на Македонската антифашистичка организација (МАО), што беше формирана и предводена од Ајановски уште во 1942 година, наведува дека во воденските околии Меглен и Островска, каде наводно во текот на 1942—1943 година тој работел како илгалец, до нив не стигнала веста за нејзино формирање. Овде Павле Раковски сервира нова дезинформација. Имено, во 1943 година не работел како илгалец, бидејќи немало потреба од илгална работа со оглед на фактот што наведените околии биле ослободени.

Павле Раковски го оспорува и тврдењето на Ајановски дека МАО била прва македонска организација во Егејска Македонија во текот на Втората светска војна. И при овој случај тој не е добронамерен, бидејќи Ајановски смета дека МАО беше прва организација на Македонците од Егеј-

¹ КОЕМ (Комунистичка организација на Егејска Македонија) беше формирана на 27 март 1949 година во Вичо. Раководството на КПГ на КОЕМ и наметна резолуција против Југославија која крајно негативно се одрази на односите меѓу Грците и Македонците и врз ослободителното движење воопшто. Вангел Ајановски во својот труд остро ги осудува само оние раководители на КОЕМ — НОФ кои ја потпишаа и ја спроведоа во пракса резолуцијата. Тоа не му достасува на Павле Раковски.

² Политичката комисија на Македонија под Грција беше формирана на 3 декември 1944 година со цел да се бори за нормализирање на нарушените односи меѓу КПГ и Македонците да ја раководи борбата на Македонците против класниот непријател и англиските интервенисти.

ска Македонија за време на окупацијата, а не воопшто, што е точно.

Истото Раковски го прави и во врска со весникот „Црвена ѕвезда“ што излегуваше од 1942—1943 година. Со цел да го демантира Ајановски тој наведува дека органот на ЦК на КПГ вес. „Ризоспастис“ во почетокот на 30-тите години од време навреме објавувал дописи од Македонија на македонски јазик. Тоа тврдење на Раковски исто така не е точно. Ако сака да се увери за неговата „прешка“ може слободно да го прелиста споменатиот весник кој комплетно се чува во Архивот на Македонија.

Павле Раковски шири дезинформација и во врска со прашањето за оснивачот на Тајната ослободителна македонска организација (ТОМО) во 1945 година во Воденско. Тој се обидува да докаже дека Вангел Ајановски — Оче не бил оснивач на организацијата, а себе се прогласува за нејзин оснивач. Точно е дека не се сочувани документи од оснивањето и активноста на ТОМО, што е разбирливо ако се има предвид времето и условите под кои беше формирана и делуваше. Меѓутоа, додека од Ајановски е сочуван документ од тоа време во кој се спомнува ТОМО, односно во кој се зборува за дејноста на истата, а во извештаите на Павле Раковски, кои не се така малобројни, такво нешто не сретнуваме. Неговото објаснување дека оснивањето на организацијата го држел во тајност од Политичката Комисија на Македонија под Грција и од раководството на НОФ е неубедливо. Како е можно организација со разгранета ор-

ганизациона мрежа и забележителна дејност да се држи во тајност и тоа од своето раководство и каква цел имала таа организација чувана во тајност? Ако во 1945 година, од причини кои не се убедливи Раковски сакал да ја чува во тајност, истото немал причина да го прави подоцна. И уште нешто: додека Ајановски во својот труд ја изнесува целата организациона структура, наведува цел список на луѓе кои работеле како активисти или како членови на организацијата, Павле Раковски наведува само дека отишол во Воденско, ја формирал организацијата ТОМО и ништо повеќе.

Павле Раковски неодговорно и паушално наведува дека во „Егејски Бури“ во „Хронологијата“ што беше издадена од Сојузот на Здруженијата на борците од НОБ на Македонија во 1973 година, односно во нашата историографија за НОБ во Егејскиот дел на Македонија настаните биле наводно прекројувани и дотерувани. Раковски крајно неодговорно наведува: „Тоа се прави од некои луѓе огорчени на сопствената судбина што не беа во можност да учествуваат во движењето, односно се најдоа исфрлени настрана и конечно отпаднаа од движењето, а сега вложуваат напори преку вакви изданија да ја убедат јавноста, дека тие биле душа на движењето. А оние кои останаа во првите редови на движењето (во смисла на еден вид природна селекција) или никаде ги нема во таквите дела или се фрла кал врз нив, или се прогласуваат како предавници“. Раковски и овде е крајно необјективен и злонамерен. Како „другари кои отпаднале од движењето“ тој ги смета оние ма-

кедонски раководни кадри од егејскиот дел на Македонија кои во разбеснетата антијугословенска кампања на КПГ, во почетокот на 1949 година, дојдоа во судир со раководството на КПГ, како во однос на клеветите против КПЈ, така и во врска со македонското национално прашање. Сите тие другари завземаа разни функции во НРМ и со својот труд придонесоа во обновата и изградбата на својата татковина и во многу жешките времиња се докажаа како доследни борци и синови на својот народ и Партија во борбата против инфорбировскиот притисок. Ете, овие другари Павле Раковски се осмелува да ги нарече „отпадници од движењето“.

Во врска со реагирањата на Македонците од Воденско, и не само од Воденско, против спогодбата за обединување меѓу НОФ—КПГ што беше извршена во ноември 1946 година, Раковски едноставно и без многу да размислува тврди дека спогодбата не била дело на НОФ, ами на тоа раководство му била наводно соопштена како директива одозгора. Раковски алудира на тоа дека директивата наводно дошла од страна на КПЈ. Овде Павле Раковски иласира мошне опасни дезинформации. Најгруба дезинформација е дека југословенското раководство му дало директива на раководството на НОФ без дискусија да се обедини со КПГ. Вистината е сосема поинаква. Раководството на КПЈ, наиме, му сугерираше на НОФ, во интерес на борбата, да се спогоди со КПГ за обединување на силите под одредени услови прифатливи за двете страни. Впрочем, и самиот Павле Раковски, а и другите раководители

на НОФ, во своите извештаи зборуваа за изигрување на спогодбата од страна на КПГ. Што значи, ако спогодбата била соопштена само како директива, тогаш неможело да има место за притовори.

Павле Раковски, со цел да си придаде себе си важност дека играл главна и решавачка улога во НОФ, тврди дека на состанокот на Активот на НОФ од 20 мај 1947 година, Ајановски бил избран за член на тесното раководство на НОФ наводно по негова иницијатива и одговорност. Дали навистина Павле Раковски мисли дека може некого да убеди со такви тврдења? Прашањето кои другари ќе го сочинуваат раководството на НОФ не беше и не можеше да биде задача на поединец, најмалка задача на Павле Раковски, туку на раководствата на КПГ и на НОФ. Необјективноста на Раковски се изнесува и низ неговото наведување дека Ајановски бил избран за „член на раководството“, а го премолчува фактот дека Ајановски бил избран за организационен секретар, што значи бил втор човек на организацијата.

Продолжувајќи со дезинформации и измислици, Раковски тврди дека набргу по наведениот состанок на Активот, во јуни 1947 година пристигнал членот на Македонското биро на КПГ Паскал Митровски со директива од Бирото: Ајановски веднаш да биде суспендиран од член на Секретаријатот на НОФ, а Павле Раковски да се казни со партиски укор. Според тврдењето на Раковски причина за суспендирањето на Ајановски била „онаа друга негова функција“, „известителната“, додека причината за неговото казнува-

ње не ја наведува. Ништо од тоа не одговара на вистината. Митровски навистина дојде, во јуни 1947 година, но не од Македонското биро, туку од Југославија по неколкумесечно отсуство од движењето. Предлог за отстранување на Ајановски и на други раководители на НОФ, Паскал Митровски поднел до Македонското биро на КПГ во август 1947 година, но тој не бил прифатен од ова Биро. До I-от конгрес на НОФ (јануари 1948) не е одржан никаков состанок на некој форум на кој би се извршиле кадровски промени во НОФ. Освен тоа, организациониот извештај за I-от конгрес на НОФ го подготвил Ајановски, од што произлегува дека тој до Конгресот бил организационен секретар.

Павле Раковски, со цел да го компромитира и дискредитира, односно да го претстави како кариерист, злоупотребувајќи го фактот што Ајановски на I-от конгрес на НОФ (јануари 1948) по инсистирање на раководството на КПГ, не бил избран во Секретаријатот на организацијата. тврди дека во септември 1948 година се повлече во НР Македонија, односно причината за негово префрлување во НРМ било наводно од кариеристички побуди.

За да стави крај на шпекулациите за наводно „дезертерство“ или „напуштање на движењето“ од Ајановски и од страна на неколку други истакнати македонски раководители, должни сме да изнесеме некои непобитни факти. Новиот секретар на НОФ Вангел Којчев избран на 2-от пленум на НОГ одржан во август 1948 година, со писмо го известува Политбиро на ЦК на КПГ дека Изврш-

ниот одбор на НОФ одлучил, покрај Михаило Керамитчиев, да го испрати и Илија Димовски — Гоце во Југославија со цел да регрупираат борци за ДАГ. Гоце предложил, се вели во продолжението од писмото, за помошник да му се додели Вангел Ајановски—Оче, со што Извршниот одбор на НОФ се сложил. Овој факт, како и фактот што Ајановски, и покрај несогласувањата со информбирската политика, се вклучи во акцијата за регрутирање на Македонци борци за ДАГ, го демантира тврдењето на Раковски, дека Ајановски „самоволно го напушти движењето“.

Павле Раковски го оспорува тврдењето на Ајановски за тоа дека во 1947 година бил одржан претконгресен состанок со претставници на НОФ и КПГ, со цел да се утврди листата за раководството на НОФ, кое требаше да се избере на I-от конгрес на НОФ. Навистина Павле Раковски нема никаква мерка за објективност. Нему треба, напиме добро да му е познато дека не е одржан еден, туку два такви состаноци, преку кои КПГ фактички инфилтрира свои луѓе, а отстрани некои стари кадри, меѓу нив и Ајановски, на што тогаш се спротивставил и самиот Павле Раковски.

Павле Раковски остро реагира на оценката на Ајановски дека „еден дел од старите кадри на НОФ не нашле сили да се спротивстават и потклегнале пред притисокот, дека станале послушни органи на раководството на КПГ — ДАГ, извршувајќи задачи кои честопати биле против интересите на македонскиот народ“. Оваа оценка на Ајановски целосно одговара за дел од раководството

на НОФ. Тој дел од раководството на НОФ не само што го потпишал злосторничкиот документ, наречен „Резолуција на НОЕМ“ и ја спроведе во пракса, туку посредно или непосредно и активно зедоа учество во прогонот на Македонците, односно во хајката против оние што не ја прифатија антијугословенската политика на ИБ-то.

Како поинаку можат да се оквалификуваат тие раководители кои лично се одговорни за погубувањето на невини Македонци и Македонки обвинети за наводна агентурска дејност во корист на југословенските известителни служби? Како можат да се оквалификуваат оние раководители на НОФ кои со свои усни и писмени клеветнички и лажни податоци зедоа учество во информбировската кампања и махинации со цел да се обвини Југославија како наводен виновник за поразот на грчкото ослободително движење? Според тоа, не се работи за „неоснована тенденција на Ајановски да се оцрни и дисквалификува раководството на НОФ“ туку за објективно изнесување на историските факти кои треба да послужат како поука.

Павле Раковски ги обвинува редакторите на зборниците „Егејска Македонија во НОВ“ за пријателска наклонетост и тенденција да се „разубави“ биографијата на Ајановски. Јас како еден од редакторите на таа збирка со полна морална и професионална одговорност стојам зад сè што е напишано во врска со револуционерната дејност на Ајановски и сметам дека редакторите совесно ја исполнија својата обврска спре-

ма човекот кој докрај му остана верен на својот народ.

Мошне индикативна е промената на ставот на Павле Раковски спрема КПГ. Додека во досегашните негови трудови КПГ ја обвинуваше за водење на политика на геноцид спрема Македонците, во овој напис го тврди сосема спротивното — дека КПГ во принцип не може да биде непријател на македонскиот народ.

Павле Раковски не еднаш, и тоа не случајно, потенцира дека НОФ никогаш не бил самостоен и бил под влијание и се раководел од КПМ (КПЈ). Каква е целта и во чиј интерес се овие дезинформации што ги пласира тој? И со цел да им даде веродостојност на истите и на себе си важност, пишува: „... НОФ се формира и година и пол работеше под влијание на КПМ (КПЈ), не стихијно, „самостојно“... Се случи во зградата на ЦК на КПМ, авторот на овие редови го изрази своето уверување дека грчките раководители не се искрени. Тие раководството на НОФ ќе се обидат да го отстранат и ќе наместат свои луѓе — грчки модел — врховисти. На прашањето на Павле Раковски како да се постапи во таков случај, одговорот на југословенските раководители беше: „нема обраќање до нас што и да се случи. Ќе бидете дисциплинирани. Ќе бидете и прости војници — борци, каде и да ве испратат — гласеше одговорот“. Со тоа Павле Раковски сака да каже дека КПМ го формира НОФ и го остави во милост и немилост на грчките раководители. И во врска со тоа тврдењето на Оче за тоа дека НОФ бил самостоен, а дека таа самостојност ја губи по

вина на самото раководство на НОФ, според Павле Раковски е обична демагогија. И покрај тоа што КПГ во принцип не се мешаше во внатрешните работи на КПГ, сепак, на погрешните ставови на раководителите на КПГ по македонското национално прашање и на неправилниот однос спрема Македонците повеќе пати укажуваше. Што се однесува, дека тврдењето на Ајановски за „некаква“ самостојност на НОФ е „демагогија“, докажува дека Павле Раковски се откажува и од и за што и самиот некогаш се залагаше. Факт е дека НОФ и покрај тоа што од ноември 1946 година се стави под раководство на КПГ, до својот Први конгрес одржан во јануари 1948 година успеа да ја сочува својата самостојност. НОФ самостојноста ја изгуби кога Захаријадис успеа да инфилтрира во раководството свои луѓе на што остро се спротивстави поголемиот дел од раководството на НОФ.

Од една страна Павле Раковски тврди дека КПГ не можела да биде противник на Македонците, а од друга страна тврди дека таа повеќе истакнати македонски активисти ги ликвидирала. За да го поткрепи тоа наведува дека КПГ, меѓу другите, ги ликвидирала следните: Ѓорѓи Калков, Џоџо Урдов, Атанас Коровешов. Примерите што ги посочува се произволни, бидејќи наведените другари херојски погинаа во борба со монархофашистите.

Павле Раковски тврди дека Централниот Агитпроп — оддел на НОФ беше ликвидиран од КПГ, што не е точно. Тој не беше ликвидиран туку во него беа извршени персонални промени во ду-

хот на планот на Захаријадис да ги отсрани луѓето на кои се сомневал дека биле под влијание на Југословија. Одделот не само што не беше ликвидиран, туку беше дури и проширен и неговата издавачка дејност зголемена, како што на друго место тврди и самиот Раковски.

Понатаму тој наведува дека и македонската учителска школа — семинар била укината. Нема потреба од измислици за да го докажеме неправилниот став на грч. кото партиско раководство спрема Македонците. Учителскиот курс беше укинат, бидејќи во март 1948 година децата беа евакуирани во соседните демократски земји каде и таму беа организирани такви курсеви и семинари.

Павле Раковски наведува дека на I-от пленум на НОФ (август 1948), меѓу другите раководители на НОФ, бил отстранет и тој, што не е точно. Во бројот на органот на НОФ „Непокорен“ во кој беше објавена одлуката за суспендирањето на претседателот и секретарот на НОФ Михаило Кереметичев и Паскал Митровски, со што и беше даден најрешителниот удар на организацијата, Павле Раковски дури провокативно објави статија во која пее славопејки за КПГ и за нејзиниот лидер Никос Захаријадис како најдоследен пријател, заштитник и сојузник на македонскиот народ.

Павле Раковски, со цел да си придаде себе си важност и да ги прикрие вистинските мотиви за неговото враќање од ДАГ во НОФ, наведува дека тоа е сторено со цел да се поправи, како што вели тој, познатата напната наелектризирана ситуација што предизвикала бран на „дезертерст-

ва” на македонски броци, од редовите на ДАГ поради суспендирањето на горенаведените раководители на НОФ. Раковски тврди дека неговото влијание наводно било толку силно што во времето кога Македонците револтирани поради суспендирањето на наведените раководители, дезертирале, Никос Захаријадис бил принуден да го врати назад во раководството на НОФ. За какви „дезертерства” на Македонци борци и кога тие се појавија, Раковски не објаснува. Ако мисли на оние што се префрлија во ФНРЈ дури по негово враќање во НОФ, тие не можат да се оквалификуваат како такви и причините за тоа се други. Тие не се префрлија во ФНРЈ заради она што инсингуира Раковски, туку поради тоа што не се сложија со политиката на раководството на КПГ по македонското прашање и спрема Југославија.

„Со заминувањето на Михаило Керамитчиев на лечење и работа во Скопје каде и остана, а со повлекувањето од „жешкиот терен” на некои регионални активисти на НОФ, меѓу нив и Ајановски стана јасно, пишува Раковски, „дека поддршка и помош не може да се очекува од КПМ (КПЈ) што и да се случи”. И овде Павле Раковски врши најгруб напад и клевета против КПМ (КПЈ) кога измислува дека југословенското раководство наводно го присилило раководството на НОФ да ја предаде организацијата во рацете на Захаријадис и наводно ги урнало мостовите зад НОД, што оне-

возможило било каква интервенција на КПМ (КПЈ) во поддршка на НОФ. Раковски пишува: „Тешко им паѓаше тоа на Македонците комунисти раководители на НОФ. Се чувствуваа напуштени”. Меѓутоа вистината е сосема поинаква. КПМ и КПЈ во духот на нивната принципиелна политика никогаш не ги напуштија Македонците и не беа индиферентни на тоа што се случуваше во Егејска Македонија. Повеќе пати им обрнуваше внимание на грчките раководители дека нивната политика спрема Македонците не е правилна и дека е штетна за самото ослободително движење. Ќе цитирам само еден мал дел од едно писмо на ЦК на КПЈ испратено до ЦК на КПГ од кое може да се види дали КПЈ ги имаше напуштено Македонците: „Не допуштајќи ги егејските Македонци во раководни места во ДАГ, во народната власт, во масовните организации, понатаму дискриминацијата на овие кадри од Егејска Македонија кои учествуваа во Народноослободителната армија на ФНРЈ и на кои дури во ДАГ не им се признати чиновите што ги имаа во ЈА, а во КПГ дури и нивното партиско членување во КПЈ, — сите тие факти природно беше да се појават како причина за незадоволството меѓу егејските Македонци и укажува на неопходноста од поправен приод кон македонското национално прашање, што дури и вие до извесна мера го констатиравте на V пленум на ЦК на КПГ³. Од тоа про-

³ 5-от пленум на ЦК на КПГ одржан во јануари 1949 година. Пленумот го измени ставот по македонското национално прашање. На Македонците им го призна правото на самоопределување. Врз основа на тој став на 3 февруари истата година 2-от пленум на НОФ ја исфрли паролата „независна Македонија во рамките на балканската федерација”.

излегува дека таквите постапки од ваша страна несомнено се причина за незадоволството што се појави кај одделни лица, или група лица во Егејска Македонија што се наоѓаат во територијата на ФНРЈ“.

Павле Раковски признава дека раководниот актив на КОЕМ донесе резолуција против КПЈ. Но, со цел да ги прикрие штетните последици од тој документ, тој измислува „аргументи“. Имено, тврди дека КПГ од свое име не објавила таков документ за поддршка на Информбирото и за осуда на КПЈ, што не е точно. Покрај циркуларното писмо од 30 јуни 1948 година до политичките комесари на ДАГ со кое ги запознаваше со резолуцијата на Информбирото и со нејзино прифаќање од КПГ, во 1949 година, меѓу другите документи со антијугословенска содржина, објавена е и резолуцијата на VI пленум на ЦК на КПГ (јули 1948) со која КПГ се произнесува во корист на Резолуцијата на ИБ против Југославија. Според Павле Раковски Захаријадис се решил да го натера раководниот актив на КОЕМ да прифати таков документ со двојна цел: Во случај, како што вели Павле Раковски ако македонските кадри се откажале да го потпишат тој документ би предизвикале расцеп, неизбежно распаѓање на единиците на ДАГ и капитулација на ДАГ. Во тој случај тие би станале причина за поразот на револуцијата и од страна на КПГ би биле осудени како предавници итн. а во случај, пак, да го потпишат, тогаш „скопските раководители“, како што ги именувал Раковски, ќе ги прогласиле овие членови на раководниот актив на НОФ—КОЕМ

како предавници и ќе ги анатемисале. Двата „аргумента“ на Павле Раковски не водат сметка за реалната состојба на работите. Што се однесува на втората евентуалност, Павле Раковски „триумфално“ се фали поради фактот што КПМ (КПЈ) наводно не ги осудиле и не ги анатемисале раководниот актив на КОЕМ—НОФ поради неговото потпишување на Резолуцијата. Тоа КПМ (КПЈ) да го направеле, продолжува Раковски, би претставувало фактички блескав успех на целиот потфат на Захаријадис. На таков начин „истите раководители и КПЈ“ сами би се елиминирале и би „отпаднале од играта“ со „Словеногласните“ барем за една генерација. Меѓутоа вистината е поинаква. Целта на Захаријадис не беше таа што паушално ни го сервира Павле Раковски. Захаријадис фактички сакаше да го вклучи македонското национално прашање, односно македонскиот фактор, како составен дел на информбировската кампања против Југославија, како што е јасно прецизирано во радиограмата на ЦК на КПЈ до ЦК на КПГ од 3 март 1949 година. Исто така не е точно тврдењето на Раковски дека КПЈ не реагираше на таквите антимакедонски акции. Но, КПЈ во своите реагирања не се служеше со јазикот на КПГ—КОЕМ, туку се однесуваше достоинствено и на потребно ниво. Така, на пример, на лозинката на 2-от пленум на НОФ (февруари 1949) за некаква наводно независна македонска држава во рамките на некаква Балканска федерација, ЦК на КПЈ повеќепати усно и писмено реагираше против таа лозинка, оквалификувајќи ја како непријателски акт насочен

против ФНРЈ и НРМ. Во врска со тоа еве, меѓу другото, што се вели во една радиограма на ЦК на КПЈ упатена до ЦК на КПГ:

„... Четврто. Во врска со македонското национално прашање, а исто така и со обидот од ваша страна ова прашање да се искористи во кампањата на Информбирото против Југославија, ние Ви дадовме веќе принципиелен одговор со радиограмата од 3 март 1949 година. Исто така примаме до знаење дека вие со својот демант од 7 март 1949 година, се откажавте од ставот завземен од 2-от пленум на НОФ и со тоа уште еднаш признавте дека е неправилна политиката што масовните организации (НОФ) ја водат во Егејска Македонија под ваше раководство“.

Во врска со истото, во друга радиограма на ЦК на КПЈ испратена до ЦК на КПГ се вели:

„... Карактеристично е тоа што за целите на оваа кампања против КПЈ се користат и одделни манифестации на масовните организации што се наоѓаат под раководството на КПГ. Така на пример, резолуцијата на 2-от пленум на НОФ за Егејска Македонија тврди дека во Југославија е создадена некаква нова ситуација што би требало да значи дека и ставот на КПЈ по однос на борбата на Грција се измени...“. Сите тие документи сосема децидно ги демантираат тврдењата на Павле Раковски. Ако на Павле Раковски не му се доволни овие факти, му стоиме на расположение да му претставиме и други (неговото држење односно дискусија на состанокот на активот на КОЕМ на 20 јуни 1949 година, на 3 октомври 1949 година и др.) .

Ристо КИРЈАЗОВСКИ

ДОКУМЕНТИ ЗА БОРБАТА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ЗА САМОСТОЈНОСТ И ЗА НАЦИОНАЛНА ДРЖАВА, — Универзитет „Кирил и Методиј“, Скопје, 1981 г., т. I (754), т. II (849)

Во есента 1981 година современата македонска историографија ѝ ја подари на нашата и светската јавност двотомната публикација „Документи за борбата на македонскиот народ за самостојност и за национална држава“. Носител на реализираниот проект е Факултетот за филозофско-историски науки во Скопје, поконкретно ННСГ за историја на Филозофскиот факултет и Институтот за национална историја. Редакцијата на публикацијата ја сочинуваат: проф. д-р Христо Андонов-Полјански, д-р Велимир Брезовски, д-р

Иван Катарчиев, проф. д-р Бранко Панов и проф. д-р Александар Христов. Уредник на публикацијата е проф. д-р Христо Андонов-Полјански.

Целта на Зборникот е да го прикаже континуитетот во развојот на македонскиот народ и на неговата борба за самостојност и за создавање национална држава. Презентираната документација во Зборникот е ориентирана „кон систематско и разнострано проучување на сите периоди од историскиот развој на македонскиот народ со цел научно да се раз-